

ДИСТАНЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

Міжнародна комісія з питань освіти, науки та культури при ООН (ЮНЕСКО) у 2015 р. на світовому освітньому форумі ухвалила до виконання на глобальному рівні «Рамкову програму дій у сфері освіти на період до 2030 року», де однією з ключових цілей визнала «забезпечити інклюзивну і справедливую якісну освіту та створити можливості для навчання впродовж всього життя для всіх» (переклад автора) [1, с. 5].

Реалізувати дану освітню мету на практиці сьогодні покликана, на нашу думку, правильно організована дистанційна освіта.

Питання впровадження дистанційних технологій та форм навчання перебуває сьогодні в колі інтересів багатьох вітчизняних теоретиків і практиків освіти. Зокрема принагідно, хотілося б відзначити тут наукові розвідки фахівців О. Малінко [2], О. Москалюк [3], Т. Печенізької [4] та інших.

Вважається, що вперше застосовувати технології дистанційної освіти розпочали в Америці, де ще у середині 1960-х років було залучене місцеве телебачення для трансляції навчальних курсів із підвищення кваліфікації робітників деяких корпорацій.

Інтенсивно дистанційні технології в освіті розпочали розвиватися в Європі та США вже у 70 рр. 20 століття, натомість в Україні та країнах близького порубіжжя перші зародки дистанційної освіти з'явилися лише у 90 рр. 20 століття.

Сьогодні на вітчизняному освітньому просторі дистанційна освіта отримала юридичне, законодавче визнання, а також схвалення у наукових колах, де ще зовсім нещодавно пропагувалося її масове всеохоплююче поширення.

Проте, слід зазначити, що реальність внесла свої корективи і традиційна українська освіта все ще «виграє» у дистанційної. Дистанційне навчання як базову освіту доцільно обрати тоді, коли наявні вагомі причини, що унеможливають традиційний варіант здобуття освіти. А ось у царині другої вищої освіти та підвищення кваліфікації перевагу можна вже надати саме дистанційним формам навчання.

На разі дистанційні технології розвиваються швидшими темпами у сфері вищої освіти в Україні, в порівнянні з шкільною практикою. В середній освіті натомість дистанційні форми навчання є додатковими, а не базовими. У вузах, зокрема у приватних вузах, дистанційна освіта розглядається як один із способів збільшення набору студентів, а отже фінансування закладу, коли, зокрема, не потрібно виділяти кошти на будівництво нових корпусів, на комунальні витрати тощо.

Також у галузі підвищення кваліфікації фахівців підприємств дистанційна освіта базується на принципі економічної вигоди – компаніям не потрібно витрачати додаткові кошти на відрядження працівників, які можуть проходити навчання «на місці», без відриву від виробництва. Сюди ж можна віднести і дилему браку часу у сучасного фахівця та його необхідності постійного здобуття та вдосконалення знань.

Дослідження територіальної мережі центрів дистанційної освіти в Україні показує, що попит на дистанційну освіту переважає в регіонах, де не зосереджено стільки навчальних інституцій, викладачів вищої кваліфікації, як в столиці та інших найбільших містах держави.

Розглянемо поняття дистанційної освіти та його характерні особливості. Вже сам поняттєвий конструкт «дистанційна освіта» відповідає на питання, яка це форма освіти. Дистанційну освіту, отже, можна визначити як навчання на відстані, за умови просторового відокремлення студентів та викладача; це навчання, де використовуються новітні технології викладу навчального матеріалу, які роблять навчання дешевшим, загальнодоступним.

Необхідним фактором розвитку дистанційної освіти є новітні здобутки в царині засобів масової комунікації та зв'язку, стрімкий розвиток технічних засобів.

Іноді науковці ототожнюють дистанційну освіту з інтернет-освітою, що призводить до поняттєвої сум'ятиці. Проте, ці дві форми навчання є взаємопов'язаними, але не тотожними. Інтернет-освіта є різновидом дистанційної освіти та не обов'язково передбачає дистанціювання педагога та студентів, так вони можуть просто працювати в комп'ютерній лабораторії з виходом в Інтернет.

Впровадження дистанційних технологій в освіті викликало появу нових освітніх суб'єктів – дистанційний тьютор, технічний інструктор, координатор дистанційного навчання, розробник дистанційних навчальних курсів тощо.

Дистанційне навчання може відбуватися як у синхронному режимі в реальному часі (чат, відеозв'язок), так і у асинхронному режимі (електронна пошта).

Вся діяльність студентів у дистанційній формі навчання вибудовується за допомогою сучасних засобів телекомунікацій, за умови інтегративного поєднання інформаційних та педагогічних технологій та дотримання принципу інтерактивності взаємодії вчителя та студентів.

Дистанційна освіта відзначається, отже, телекомунікаційним характером навчання, особистісною спрямованістю освітнього процесу, його орієнтацією на забезпечення креативного саморозвитку дистанційного студента.

Література:

1. Education 2030 Incheon Declaration and Framework for Action // Рамкова програма дій у сфері освіти на період до 2030 року [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002432/243278e.pdf>. – UNESCO.

2. Малінко О. Г. Дистанційне навчання – як засіб мовної підготовки майбутнього фахівця / О. Г. Малінко // Стратегії міжкультурної комунікації в мовній освіті сучасного ВНЗ: зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ (5 березня 2016 р.). – К. : КНЕУ, 2016. – 233 с. – С. 229 – 232.

3. Москалюк О. Дистанційне навчання як різновид підготовки фахівців соціальної сфери / О. Москалюк // Актуальні проблеми вищої професійної освіти України : Матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції 17 березня 2016 р. / За заг. ред. Е. В. Лузік, О. М. Акмалдінової. – К. : НАУ, 2016. – 226 с. – С. 102 – 103.

4. Печенізька Т. Дистанційне навчання як один із сучасних методів викладання іноземної мови професійного спрямування у вищій школі / Т. Печенізька // Поєднання інноваційних і традиційних технологій навчання

української та іноземних мов як чинник забезпечення дієвості знань : матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції / Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ. – Х. : РВВ ХТЕІ КНТЕУ, 2015. – 374 с. – С. 161 – 163.